

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

क्रमांक - घबांअ-१०.०२/प्र.क्र.४/२००२/विनियम

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- ३० जुलै, २००२

वाचा :- (१) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक - एचबीए-१०७६/सीआर -७६५/जीईएन-५, दि. ५.२.१९८१.
(२) शासन पृष्ठांकन वित्त विभाग, क्रमांक - आयकर-१०.०२/प्र.क्र.८०/अर्थबळ, दि. २६.१२.२००१
(Government of India, Ministry of Finance, Central Board Direct Taxes Circular
No.15/2001 F.No.275/192/2001-IT (B), dated 12.12.2001

प्रस्तावना :- केंद्र शासनाने सन २००१-२००२ या आर्थिक वर्षाकरीता गृह निर्माण खरेदीसाठी किंवा घर बांधून घेण्याच्या अनुषंगाने घेतलेल्या कर्जावरील व्याजासाठी आयकर अधिनियमान्वये केंद्र शासनाने सवलत दिलेली आहे. ही बाब विचारात घेऊन शासकीय कर्मचाऱ्यांना घर बांधणी अधिनियम नियमानुसार व्याज आकारणीची पद्धत विचारात घेऊन सवलतीचा देय फायदा उपलब्ध करून देण्याची बाब विचाराधीन होती.

२. आयकर अधिनियम १९६१ व वेळोवेळी त्यात होणाऱ्या सुधारणांन्वये घर बांधणी अधिनियम धारक शासकीय कर्मचारी घर बांधणी अधिनियम व त्यावरील **"उपार्जित व्याज (Accrued Interest)"** (सोबतच्या सहपत्रानुसार) वसूलीच्या अनुषंगाने आयकर अधिनियम, १९६१, कलम २४ (१) (६) अन्वये खालीलप्रमाणे स्पष्ट आहे -

"As per the provisions of section 24 (1) (vi) of the Income Tax Act 1961 the interest, accrued (payable) on borrowed capital for the construction or acquisition of a residential house is an admissible deduction."

"However to avail the benefit u/s. 24 (1) (vi) of the Income Tax Act, 1961 the employee has to produce a certificate in the prescribe form No.12 C of the I.T. Rules to the employer Claiming the loss u/s. 24 of the I.T. Act, 1961."

तदनुषंगाने आयकर विभागाने आता वरीलप्रमाणे स्पष्ट केलेले असल्याने तसेच उपरोक्त कलम २४ (१) (६) संदर्भात केंद्रीय प्रत्यक्ष कर मंडळाने त्याच्या दिनांक २४.६.१९८३ च्या परिपत्रकांन्वये खालीलप्रमाणे स्पष्ट केलेले आहे -

"Interest on house building advance taken by Central Government Servants under the house building advance rules can be allowed as deduction u/s. 24 (1) (vi) on accrual basis even though such interest is payable later."

३. केंद्र शासनाने आयकर भरण्यापासून विहित प्रमाणात सवलत दिलेली आहे. मात्र ही सवलत घेण्यासाठी मालमत्ता घेतल्याचा पुरावा नमूना नंबर - **"१२ - सी"** च्या विहित नमून्यात आयकर कार्यालयाला सादर करणे आवश्यक असते. सदर सवलत घर बांधणी अधिनियम घेणाऱ्या राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांनाही लागू आहे. तथापि अशी सवलत घेताना त्यांना घर बांधणी अधिनियमाच्या संदर्भात राज्य शासनाकडून अनुशेय असलेल्या अधिनियमाची व त्यावरील व्याजाची वसूली, सेवेत असताना अधिनियम धारकाचा मृत्यू झाल्यास अधिनियम व व्याजाच्या रक्कमेच्या वसूलीपासून विहित प्रमाणात सूट देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यासंदर्भात शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतलेला आहे --

शासन निर्णय

- (१) घर बांधणी अग्रिमावरील व्याजासंबंधात प्रत्यक्षात व्याजाचा भरणा केलेला नसला तरी अशा प्रकारच्या उपर्जित व्याजाची (Accrued Interest) परिगणना करून त्यावर आयकरात सूट (Rebate) प्राप्त करून घ्यावी व तद्संबंधातील नोंद कार्यालयाने कर्मचा-याच्या सेवा पुस्तकात घ्यावी.
- (२) घर बांधणी अग्रिम धारकाने आयकर अधिनियमानुसार आयकरात सूट घेतलेली असली तरीही त्याला सेवेत असताना मृत्यू आल्यास शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक : एचबीए १०७६/सीआर ७६५/जीईएन ५, दिनांक ५.२.१९८१ अन्वये अनुज्ञेय असलेल्या सवलती मिळतील.
- (३) प्रत्यक्ष वेतनातून घर बांधणी अग्रिमावरील व्याज वसुलीला प्रारंभ होईल, तेव्हा आयकरात पूर्वी सवलत घेतलेली असल्यास संबंधीत कार्यालयाने व कर्मचा-याने दक्षता घ्यावी. याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी ही संबंधित कार्यालयाची व कर्मचा-ऱ्याची राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

अं.ज.खानविलकर
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग

सहपत्र : विवरणपत्र

प्रति,

- * १. प्रधान महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई ४०० ०२०
- * २. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई ४०० ०२०
- * ३. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
- * ४. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
५. राज्यपालांचे सचिव
६. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
७. उप मुख्य मंत्र्यांचे प्रधान सचिव
८. सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहाय्यक
९. मंत्रालयातील सर्व प्रशासनिक विभागांचे अतिरिक्त मुख्य सचिव/
प्रधान सचिव/ सचिव
१०. अधिदान व लेखा अधिकारी, वॉर्ड(पूर्व), मुंबई ४०० ०५१
११. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
१२. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
१३. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
१४. मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोषागारभवन, नवी मुंबई
- * १५. प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ शाखा), मुंबई
- * १६. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, (अपील शाखा), मुंबई
१७. प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, कुटीर क्र.३
व ४, अधिदान व लेखा कार्यालय आवार, मुंबई

- * १८. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- * १९. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
- * २०. प्रबंधक, लोक आयुक्ता व उप लोक आयुक्ता यांचे कार्यालय,
मादाम कामा रोड, मुंबई
- * २१. प्रमुख न्यायाधीश, कुटुंब न्यायालय, नागपूर/मुंबई, वॉर्ड, मुंबई ५१
२२. उप संचालक, लेखा व कोषागारे, कोषागार विभाग, कोषागार भवन, नवी
मुंबई/पुणे/ नागपूर/औरंगाबाद/ नाशिक/अमरावती
२३. उप मुख्य लेखा परीक्षक (वरिष्ठ), स्थानिक निधी लेखा, कोषागार
विभाग, कोषागार भवन, नवी मुंबई/ पुणे/ नागपूर/ औरंगाबाद/
नाशिक/ अमरावती
२४. उप मुख्य लेखा परीक्षक (वरिष्ठ), स्थानिक निधी लेखा, कोषागार
विभाग, कोषागार भवन, नवी मुंबई/ पुणे/ नागपूर/ औरंगाबाद/
नाशिक/ अमरावती
२५. सर्व उप कोषागार अधिकारी
२६. मंत्रालयाच्या सर्व प्रशासनिक विभागांच्या निबंधनाखालील सर्व विभाग
प्रमुख, प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख आणि कार्यालय प्रमुख
२७. महकार व वस्त्रोद्योग विभाग (कार्यासन - हाऊसिंग सेल, १९ - सी
मंत्रालय, मुंबई ३२
२८. सर्व विभागीय आयुक्त
२९. परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३०. सर्व जिल्हाधिकारी
३१. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
३२. सर्व जिल्हा परिषदांचे अर्थ विभागातील मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी
३३. विशेष आयुक्त, महाराष्ट्र सदन, कोपनिकस रोड, नवी दिल्ली - १
३४. संचालक (माहिती), महाराष्ट्र परिचय केंद्र, अ-८, स्टेट एम्प्लॉयर्स
इमारत, बाबा खरकसिंग मार्ग, नवी दिल्ली ११०००१
३५. वित्त विभागातील सर्व कार्यासने
३६. निवड नस्ती, विनियम, वित्त विभाग
पत्राद्वारे.

(शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक - घडाअ-१०००/प्र.क्र.४/२००२/विनियम,
दिनांक ३० जुलै, २००२ चे सहपत्र)

घर बांधणी अग्रिमावरील मुबलाचा व व्याजाचा वसूली सुरुवातीपासूनच करण्यात यावी. मात्र अशी वसूली करताना अग्रिम धारकाच्या अग्रिम व व्याज परतफेडीचा उर्वरित कालावधी विचारात घ्यावा व त्या कालावधीत समान मासिक हप्त्यात शिल्लक अग्रिम व व्याज वसूल करावे. (खालीलप्रमाणे नमुना उदाहरण दिलेले आहे)

उदाहरण -

नवीन अथवा जुनी सदनिका खरेदी करण्यासाठी दिनांक ३१.१.२००० रोजी रु. ३,६५,०००/- इतके घर बांधणी अग्रिम एक रकमी मंजूर करण्यात आले आहे आणि ते अग्रिम दरमहिना रु. १,१०१/- प्रमाणे १११ हप्ते व रु. ११०१/- चा पहिला हप्ता असे एकूण ११२ हप्त्यात परतफेड करण्यात येणार आहे. त्याचप्रमाणे मार्च, २००० मध्ये पहिला हप्ता याप्रमाणे ७ हप्ते देवून झालेले आहेत. शासन निर्णयाप्रमाणे रु.५,००,०००/- पर्यंत व्याजाचा दर ११ टक्के इतका आहे. अग्रिमाची वसूली व व्याजाचा दर याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे -

महिना व वर्ष	निव्वळ अग्रिम रु.	अग्रिमाचा हप्ता	शिल्लक अग्रिम	निव्वळ व्याज अग्रिम	व्याज दर	Acrued व्याज
मार्च, २०००	३,६५,००० -	११०१ =	३,६३,०९१	३,६५,००० X ११ % + १२ =		३३४६
एप्रिल, २०००	३,६३,०९१ -	११०१ =	३,६१,१९०	३,६३,०९१ X ११ % + १२ =		३३२८
मे, २०००	३,६१,१९० -	११०१ =	३,५९,२८९	३,६१,१९० X ११ % + १२ =		३३१०
जून, २०००	३,५९,२८९ -	११०१ =	३,५७,३८८	३,५९,२८९ X ११ % + १२ =		३२९३
जुलै, २०००	३,५७,३८८ -	११०१ =	३,५५,४८७	३,५७,३८८ X ११ % + १२ =		३२७६
ऑगस्ट, २०००	३,५५,४८७ -	११०१ =	३,५३,५८६	३,५५,४८७ X ११ % + १२ =		३२५८
सप्टेंबर, २०००	३,५३,५८६ -	११०१ =	३,५१,६८५	३,५३,५८६ X ११ % + १२ =		३२४१
ऑक्टोबर, २०००	३,५१,६८५ -	११०१ =	३,४९,७८४	३,५१,६८५ X ११ % + १२ =		३२२३
नोव्हेंबर, २०००	३,४९,७८४ -	११०१ =	३,४७,८८३	३,४९,७८४ X ११ % + १२ =		३२०६
डिसेंबर, २०००	३,४७,८८३ -	११०१ =	३,४५,९८२	३,४७,८८३ X ११ % + १२ =		३१८९
जानेवारी, २००१	३,४५,९८२ -	११०१ =	३,४४,०८१	३,४५,९८२ X ११ % + १२ =		३१७१
फेब्रुवारी, २००१	३,४४,०८१ -	११०१ =	३,४२,१८०	३,४४,०८१ X ११ % + १२ =		३१५४
			४२,३१,६२६			३८,९९६

AVERAGE BALANCE $\frac{42,31,626}{12} = 3,52,636$

Interest $3,52,626 \times 11 \% = 38,789.96$ Per year
38,790 = Accrued Interest